

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 16.12.2017
Sayı : 1828

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26.04.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte
ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Av. Muharrem ERKEK
Çanakkale Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih : 05 Ocak 2018	Esas No: 2/2021

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİGİ
18 Aralık 2017
Numara:

TBMM GENEL YERAK
18 Aralık 2017
No: 201937

GEREKÇE:

Demokrasinin olmazsa olmaz ilkelerinden biri seçimlerdir. Bununla birlikte demokrasinin işlerlik kazanabilmesi için seçim tek başına yeterli bir ilke değildir. Dünyanın dört bir yanında seçimle gelerek demokrasinin tüm kazanımları ve kurumlarını yok eden, olağanüstü halde uygulanacak yönetim biçimlerini normalleştirmeye çalışan yöneticiler olduğu görülmüştür ve görülmektedir.

Demokrasi için seçim harici başka ilkelere ihtiyaç duyulmakla birlikte, seçimlerin de 1982 Anayasası'nın 67'nci maddesinde belirtildiği gibi, "serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır" hükmüne uygun yapılması gerekmektedir.

15 yıldır tek başına iktidarda olan AK Parti hükümetleri, seçim güvenliğinin pekişmesi, seçimlerin Anayasal güvencedeki ilkelere uygun davranılması noktasında önlemler alma ve bugüne kadar bağımsız bir Yüksek Seçim Kurulu (YSK) kanunu çıkarma ihtiyacı duymamıştır. Ülkemizde seçim güvenliği çeşitli zamanlarda tartışma konusu olmuş; ancak hiçbir zaman 2014 yerel seçimlerindeki bazı uygulamalar, ardından 16 Nisan 2017 günü, tarihimizin en önemli referandumlarından birinde, sandıklar açıldıktan sonra seçimin kurallarının açıkça yasaya aykırı bir kararla değiştirilmesi, seçim sonuçlarının ve milli iradenin bu denli sakatlanmış olması gibi skandallara imza atılmamıştır.

2017 sonu itibariyle siyasi partiler, konuyla ilgili STK'lar ve Danıştay ile Yargıtay'ın görüşlerine başvurulmadan tek imzayla hazırlanan YSK hakkında bağımsız bir teşkilat kurmayı amaçlayan kanun teklifi çeşitli açılardan tartışmalara neden olmuştur. Bu teklifin Anayasa Komisyonu ve TBMM Genel Kurulu'ndaki görüşmelerinden de anlaşılabileceği gibi, çok ciddi eksiklikleri bulunmaktadır. Seçim güvenliği konusunda düzenlemelerden uzak olan teklif, YSK'ya Anayasaya aykırı biçimde fazladan koruma kalkını sağlamaya çalışmıştır. Aslolan, bir Anayasa değişikliğiyle YSK'nın kararlarının da denetime açılması olmakla birlikte, bunun gerçekleşeceği zamana kadar 298 sayılı kanunda çeşitli düzenlemeler yapmak yararlı olacaktır.

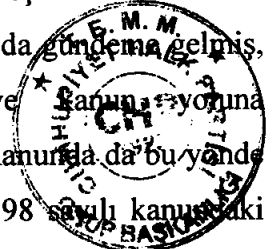
Seçimlerin güvenliğinin yanı sıra, adil bir seçim kampanya süreci yaşanmasında da YSK'nın rolü büyüktür. Çeşitli kanunlarda YSK'ya bu anlamda görevler verilmiştir. Özellikle seçim kampanyaları sürecinin vazgeçilmez unsurları olan televizyon, radyo ve internet

üzerinden yapılan propagandaların adaletsizliğe yol açacak ve bir siyasi partiyi kayıracak biçimde olmaması önemlidir. Hele bu yayın organları devletin kontrolünde, halkın vergileriyle yönetilen kurumlarsa kesinlikle özel düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Yurttaşların vergileri ve kontrol edilemeyecek kadar çok alanda faturalardan, alışverişlerden alınan paylarla gelirleri yaratılan TRT'nin 1 Kasım 2015 seçimlerinden önce, 25 günlük yayını içerisinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'a 29 saat, AK Parti'ye 30 saat, CHP'ye 5 saat, MHP'ye 1 saat 10 dakika, HDP'ye ise 18 dakika ayırmış olması seçimlerin eşit koşullarda yapılmadığını, bunun ise YSK tarafından denetlenmediğini ortaya çıkarmaktadır. Böyle koşullar altında demokrasinin işlemesini beklemek aldatıcı olacaktır. Bu alandaki boşluğun, demokrasinin vazgeçilmez unsurları olan, siyasi partilerin halka ulaşmasının engellenmesi anlamına geleceği için bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. YSK, TRT ve RTÜK temsilcilerinin yanı sıra, TBMM'de temsil edilen ve en son genel seçimlerde yüzde 3 ve üzeri oy almış siyasi partilerin temsilcilerinden oluşacak, YSK'ya bağlı olarak çalışacak bir kurulun oluşumuyla gerek TRT kapsamındaki gerekse özel radyo, televizyon ve internet sitelerinde seçim dönemlerinde adil bir seçim propagandasının, seçim dışı süreçte de adil siyasi propagandanın yapılması gözetilmelidir. İktidar-muhalefet partilerine ne kadar süreler ayrılacağı, haber programlarında, gün içinde yayınlanan reklam ve programlarda adil olunup olunmadığı bu kurul tarafından kontrol edilmeli ve kurulun raporları doğrultusunda YSK ve RTÜK'ün yaptırım uygulanması sağlanmalıdır. Bu amaçla hazırladığımız teklifte, "Siyasi Propaganda Eşitlik Kurulu" kurulması önerilmektedir.

1982 Anayasası'nın 79'uncu maddesinin 2'nci fıkrasının son cümlesinde "Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz." hükmü bulunmaktadır. Oysa 298 sayılı kanunun 132'inci maddesinin 4'üncü fıkrası "Kurulun kararı kesindir. Aleyhine hiçbir mercie ve kanun yoluna başvurulamaz." diyerek YSK'nın yetkilerini, Anayasa'ya aykırı biçimde genişletmiştir. Özellikle 16 Nisan 2017 Referandumunda alınan hukuksuz ve seçim sonuçlarının meşruiyetine gölge düşürecek karar da göstermiştir ki anayasal hükmün genişletilmesi sakınca doğurabilir. Bu konu, YSK'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi görüşmeleri sırasında Anayasa Komisyonu'nda da gündeme gelmiş, Anayasa'daki hüküm yeterli olduğu için "hiçbir mercie ve kanun yoluna başvurulamayacağını" belirten hüküm, tekliften çıkarılmıştır. 298 sayılı kanunda da bu yönde bir düzenleme yapılması uygundur. Anayasal hüküm var olduğu için 298 sayılı kanundaki düzenleme, madde metninden çıkarılmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ:

MADDE 1- 26.04.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 52'nci maddesinin 6'ncı fıkrasında yapılacak değişiklikle gerek özel gerekse devlete ait radyo ve televizyon kanallarında yapılacak propagandalarda adaletin sağlanabilmesi amacıyla YSK'ya bağlı olarak çalışan; YSK; RTÜK, TRT ve siyasi partilerin de temsilci vereceği Siyasi Propaganda Eşitlik Kurulu oluşturulması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- 26.04.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 132'nci maddesinin 4'üncü fıkrası madde metninden çıkarılarak, Anayasada yer alan düzenlemenin yeterli olacağı düşüncesiyle, YSK'nın kararlarına karşı hiçbir mercie başvurulamayacağı anayasal hükmünün genişletilip "kanun yoluna" da başvurulamayacağı düzenlemesinin kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**298 SAYILI SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ VE SEÇMEN
KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN'DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26.04.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 52'nci maddesinin 6'ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarının, tam bir tarafsızlık ve eşitlik içinde yapılması, Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından sağlanır. Propaganda yayınlarının yanı sıra Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'na bağlı televizyon, radyo kanalları ve internet sitelerinde yayınlanacak haberlerde, reklamlarda ve siyasi partilerin faaliyetlerine yer verilecek programlarda adaletin gözetilmesi için Yüksek Seçim Kurulu'na bağlı olarak; TBMM'de temsil edilen ve en son genel seçimlerde yüzde 3 ve üzeri oy almış siyasi partilerin; Yüksek Seçim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'nun belirleyeceği birer temsilciden oluşan ve Yüksek Seçim Kurulu temsilcisi başkanlığında toplanan Siyasi Propaganda Eşitlik Kurulu çalışmalarını yürütür. Kurul, siyasi partilere ayrılacak süreler, genel ilkelerine, yaptırımlara ve işleyişine ilişkin düzenlemeler için 6 ay içinde bir yönetmelik hazırlar. Kurul, özel radyo ve televizyon kanallarıyla haber amaçlı internet sitelerini de denetimi kapsamına alır. Kurulun denetimleri ve hazırlayacağı raporlar doğrultusunda Yüksek Seçim Kurulu ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yaptırımında bulunacaktır.”

MADDE 2- 26.04.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 132'nci maddesinin 4'üncü fıkrası madde 1'den çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

